

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

ArkivsakID:
16/114

JournalID:
16/606

Arkivkode:
K1 - 103, K3 - &13

Dato:
29.02.2016

NYTT INNTEKTSSYSTEM FOR KOMMUNANE, HØYRINGSSVAR FRÅ SOLUND KOMMUNE

Solund kommune sender med dette sine innspel til framlegg om nytt inntektssystem. Solund kommune er ein spreiddbygd øykommune ytst i Sognefjorden med 785 innbyggjarar. Kommunen har eit moderne næringsliv knytt til havbruk, fiskeri, oppdrett, verft og ei aukande satsing på reiseliv. Kommunen skil seg frå dei andre kommunane i fylket ved at det er betydeleg lengre reisetid til regionsentra og til fastlandet, og kommunen er i hovudsak eige bu-og arbeidsområde. Likevel er potensialet for vekst i dei etablerte næringane stort, og stabile og føreseielege økonomiske rammer for dei kommunale tenestene er svært viktig for å rekruttere arbeidskraft til både offentlig og privat sektor. Innretninga på inntektssystemet i framtida vil såleis ha stor innverknad på den vidare utviklinga av lokalsamfunnet.

Nedanfor fylgjer ei oppsummering av dei punkta som Solund kommune ynskjer å spele inn: Framlegget er drøfta i Solund Formannskap den 25.02.16. og byggjer på grunnlag utarbeidd i fellesskap med 9 andre øykommunar. (Fedje, Kvitsøy, Utsira, Leka, Smøla, Fedje, Værøy, Røst, Hasvik)

Kostnadsnøkklene

Kostnadsnøkklane vert gjennomgått kvart 4 år. Det vert føreslege endring i samtlege kostnadsnøklar med nye vektingar på mange område, og utslaga for øykommunane er ulike.

Øykommunane er positive til grunnideen bak Regjeringa sitt framlegg til nytt inntektssystem, der det vert sett eit skilje mellom frivillige og ufrivillige kostnadsulempar, og der avstand til næraste senter vert vektlagt.

Øykommunane oppfattar at Regjeringa har erkjent at nokre av kommunane er ufrivillig små og difor ikkje kan ha same forventning til samanslåing som ein har overfor andre kommunar, som anten er ufrivillig små eller som har geografisk avstand som ikkje kan sjåast på som ei ulempe.

Øykommunane meiner at dei ufrivillige små kommunane må få dei samme garantiane og dei samme rammevilkåra som kommunar som følgjer oppmodinga om å slå seg saman. I praksis betyr dette at ufrivillige småkommunar bør få eit eingongs tilskot i reformprosessen, dette for å styrke organisasjonen for dei løysingane ein treng i framtida, samstundes som det vert gjeve ein garanti for at ein får behalde rammetilskotet på minimum nivå med det ein har i dag, i 20 år framover i tid. Dette vil være eit tydeleg og

utvetydig signal om at det skal satsast vidare på distrikta og eit desentralisert busetjingsmønster.

Øykommunane meiner vidare at nedvekting av psykisk utviklingshemma til 16 år og over, ikkje kan tilrådest utan at innslagspunktet for ressurskrevende brukarar vert justert ned tilsvarande, for å fange opp den underfinansieringa som oppstår her.

Strukturkriteriet

I forslaget til nytt inntektssystem vert det presentert eit opplegg for å skilje mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper.

Øykommunane er nøgde med at det arbeidet som vart utført med øykommune-utredninga ser ut til å ha blitt teke omsyn til i det nye inntektssystemet.

Kompensasjonen for smådriftsulemper i inntektssystemet, vert føreslege endra slik at det ikkje lengre blir gitt full kompensasjon for frivillige smådriftsulemper gjennom basiskriteriet. I praksis vert det fastsett ein grenseverdi for kor lang reiselengd som medfører full kompensasjon. Modellen som vert føreslegen viser til Borgeutvalget som tek utgangspunkt i gjennomsnittlig reiselengd for å nå sentrum i grunnkretsar på til saman 5000 innbyggjarar for kommunar med færre enn 5000 innbyggjarar. Det er berekna ein gjennomsnittleg reiseavstand for innbyggjarane ut frå busetjing i dei 14 000 grunnkretsane i landet. Det er lagt inn ein korreksjonsfaktor for dei kommunane der ein må bruke ferje for å nå det gitte talet personer, noko som er særleg relevant for øykommunane.

Øykommunane meiner at det bør differensierast mellom øykommunar med store avstandsulemper og øykommunar med ekstreme avstandsulemper.

Strukturkriteriet er gradert inn i 3 soner med henholdsvis 25,4 km, 16,6 km og 13,5 km.

Øykommunane meiner at det bør leggjast inn minst 1 sone til, på t.d. 50 km.

Regionale tilskot, NN og småkommunetilskuddene.

Regionaltilskota vert føreslege videreført, men for å forenkle tilskotsstrukturen vert det føreslege å samle dei tre tilskota Nord-Norge- og Namdalstilskuddet, distriktstilskot Sør-Norge og småkommunetilskotet i to nye tilskot; eitt for Nord-Norge og eitt for Sør-Norge. Det vert også føreslege å gjere dei regionalpolitiske tilskota i større grad avhengige av innbyggjartal, m.a. for å gjere tilskota meir nøytrale i samband med kommunesamanslåing. I praksis gjeld dette småkommunetilskotet som i dag vert gjeve som eit fast beløp til kommunar med mindre enn 3200 innbyggjarar. Det vert også sagt at dei regionalpolitiske elementa i systemet bør gjevast ei klårare grunngjeving og forankring i den øvrige regionalpolitikken. Framlegg til satsar for dei nye tilskota vil verte lagt fram i kommuneproposisjonen for 2017.

I det framlegget som ligg føre til systemendringer, synest det ikkje som at revisjonen nemneverdig problematiserer eller relaterer seg til den opprinnelige grunnen for Nord-Norgetilskotet eller småkommunetilskotet.

Dersom småkommunetillegget skal korrigierast for innbyggjartalet, kan det få dramatiske utslag for dei minste kommunane.

Øykommunane meiner det er viktig at Regjeringa anerkjenner øykommunane som ufrivillige små sjølvstendige samfunn, der både eksistens- og driftsgrunnlaget må sikrast gjennom inntektssystemet.

Det er også nødvendig med ei anerkjenning av at uansett kor liten ein kommune er, vil det vere ei grense for kor liten kommunen som organisasjon og tenesteleverandør kan vere. Sjølv om innbyggjartalet er lite, skal kommunen levere dei same tenestene og det vert stilt dei same statlege krav til den same dokumentasjon, dei same planar og lovkrav og den same rapporteringa. Dette åleine krev eit minimum av hender for å få arbeidet utført. At prosentandelen kommunalt tilsette difor må vere høgare i ein liten kommune, bør difor både forventast og akseptast.

Inntektssystemet er forsøkt utforma som eit objektivt system med avgrensa bruk av skjøn. Inntektssystemet er, og må vere, meir enn rein matematikk dersom hele landet skal takast i bruk og ein ynskjer busetnad i distrikta, også i framtida. Det er viktig at dei strukturendringane som vert gjort ikkje forsterkar dei utfordringane vi allereie har. Mindre

kommunar – ikkje minst øykommunane, må sikrast eit tilfredsstillande livs- og ressursgrunnlag.

Øykommunane meiner at småkommunetilskotet må videreførast slik det fungerer i dag, korrigert for løns – og prisvekst.

Trua på ei framtid og inntektsgrunnlaget til kommunen er heilt avgjerande for at små lokalsamfunn skal kunne stå fram som attraktive kommunar, både for potensielle arbeidssøkarar, etablerarar og for komande slekter.

Øykommunane ber om at dei føreslegne endringane i inntektssystemet ikkje vert sett i verk før kommunane er presentert det heile og fulle biletet og at ein etter det har fått høve til å uttale seg og har fått naudsynt tid til å planlegge og å setje i verk omorganiseringar som fylgjer av dei føreslegne endringane. Slike omfattande endringar som framlegget medfører bør ikkje setjast i verk før 1.1.2018.

Med helsing

Gunn Åmdal Mongstad
ordfører